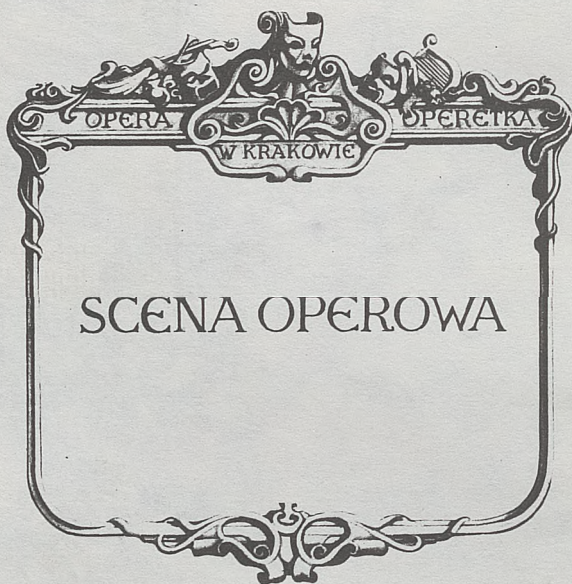

GEORG FRIEDRICH HAENDEL

JULIUS CAESAR

DYREKTOR NACZELNY I ARTYSTYCZNY
EWA MICHNIK

DYREKTOR TECHNICZNY I ADMINISTRACYJNY
JANUSZ BYTOWSKI

KIEROWNIK LITERACKI
JÓZEF OPALSKI

GEORG FRIEDRICH HAENDEL

Życiorys tego wielkiego kompozytora mógłby swoją barwnością, aktywnością działania, mnogością przeżyć związanych z jego pasją kompozytorską — stanowić kanwę dla twórczości literackiej czy też dla scenariuszy filmów muzycznych.

Urodzony 23.II.1685 r. w Halle z ojca Ślązaka, matki pół-Czeszki, pół-Niemki — od wczesnych lat rozpoczyna naukę muzyki. Za namową rodziców rozpoczyna studia prawnicze, by, po niespełna roku, poświęcić się bez reszty muzyce.

Będąc doskonałym skrzypkiem, klawesynistą oraz wręcz wirtuozem gry organowej a także, dyrygentem — dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności podejmuje się skomponowania opery ALMIRA (1705) niejako w zastępstwie za swego kolegę. Sukces ALMIRY staje się drogowskazem dla dalszej drogi życiowej Haendla. Wyjeżdża do Włoch gdzie poznaje tajniki ówczesnej, modnej opery włoskiej i do dziś podziwianego belcanta. Jego własne opery i kantaty skomponowane w Italii zyskują mu wielkie uznanie w takich potężnych ośrodkach ówczesnego życia muzycznego jak Florencja, Neapol, Rzym oraz Wenecja i stanowią dalszy krok do, mającej nastąpić, wielkiej kariery kompozytora i wirtuozu. W 1713 roku osiedla się w Anglii, gdzie po wielu perypetiach uzyskuje pozycję oraz możliwości do pełnego rozwoju swego wielkiego talentu kompozytorskiego. W Anglii pozostaje już do śmierci. Przez 46 lat działalności kompozytorskiej w Anglii stworzył spuściznę porównywalną — w epoce baroku — tylko do drugiego giganta światowej muzyki a to do J. S. Bacha. Niemożnością jest opisanie tej wielkiej spuścizny kompozytorskiej na kilku stronach, jednakże nie sposób nie wykazać wielkich momentów twórczości G. F. Haendla. Dwanaście Concerti Grossi, dwadzieścia koncertów organowych, szlagiery ówczesnej muzyki rozrywkowej jak Water Music czy Firework Music a wreszcie trzydzieści wspaniałych oratoriów, wśród których Mesjasz oraz Juda Machabeusz stanowią, do dziś, trwałe punkty światowej literatury koncertowej wszystkich znaczących filharmonii świata. I wreszcie twórczość operowa, którą Czas, nieubлагany Krytyk, zweryfikował z 46 oper do — w zasadzie — pięciu pozycji a to: „Juliusza Cezara”, „Kserksesa”, „Ariodante”, „Poros” oraz do „Ezio”. Juliusz Cezar, opera w trzech aktach, skomponowana do libretta Nicoli Hayma, której prapremiera odbyła się 20.II.1724 r. w Londynie, została przyjęta, przez publiczność oraz krytykę bardzo życzliwie i do dziś stanowi wspaniałą ozdobę twórczości muzycznej baroku. G. F. Haendel pod koniec swej działalności kompozytorskiej zaczął tracić wzrok, wyężany nad wypełnianiem tak licznych partytur. Przez ostatnie siedem lat, niewidomy, dalej dyrygował, komponował i korygował dotychczasową twórczość, którą Anglia uznała za narodową muzykę angielską. Zmarł w 1759 roku.

AKT I

NR 1 CHÓR

**Egipskie
kobiety
Egipscy
mężczyźni**

Niech żyje, niech żyje, niech żyje nasz wódz
Radość, radość, radość niech zapanuje powszechna. Egipcja-
nie, radosnymi okrzykami pozdrawiajcie go! Wszystkie twe
cierpienia Egipcie skończyły się. Radosnymi okrzykami Egip-
cie pozdrawiaj go. Wszystkie Twe cierpienia skończyły się.

NR 2 ARIA

Cezar

Teraz doprawdy to egipska ziemia
Zbudujcie z palm bramę triumfalną

RECYTATYW

Cezar

Egipcjanie, Cezar przybył, zobaczył, i zwyciężył.
Zwyciężył Pompejusza, który szukał poparcia dla swej nie-
nawiści u króla Egiptu.
Lecz było za późno, nic już nie mogło mu pomóc.
Lecz któż to jest? Czyż to nie Cornelia, mego wroga Pompe-
jusza dostojna małżonka?

Cornelia

Sextus

Cezar

O Cezarze, pokój Tobie!
Zawieś w świątyni Twą tarczę. Schowaj miecz do pochwy!
Szlachetna Cornelio, przybywam aby przebaczyć!
Zawołaj Pompejusza, niech będzie mym przyjacielem i od
tej chwili pochowajmy waśnie. Zawołaj go tu, niech mnie
przywita!

Achillas

Ptolemeusz proponuje Ci pokornie swój pałac, jasnie oświe-
cony panie, byś w nim zamieszkał.

Wiedz, że Italia będzie Ci posłuszna i jako dowód swej wier-
ności dla Ciebie Ptolemeusza składa Ci głowę rebelianta Pom-
pejusza u Twych stóp, jako cokolwiek Twego tronu.

Cezar

Sextus

Cornelia

Cezarze, cóż widzisz?

O Odwieczny! Ojczel!

Biada mi! Pompejusz! Ach, mój mężu!

Ptolemeusz cóż za straszliwy czyn!!!

Tracę zmysły.

Cezar

Pomóżcie! Podtrzymajcie Cornelię.
Pomóżcie tej biedaczce.

Achillas

Jaki miły powab, o jakże piękna Cornelia.

Sextus

Ojczel Pompejusz! O droga matko! Wszechmocny!

Cezar

Wspaniała urna winna te prochy przechowywać.
Dlatego zachowajcie mi tę drogą głowę
Lecz Ty zejźdź mi z oczu. Słuchaj! Zamelduj
Ptolemeuszowi, że jeszcze dziś przed wieczorem
będę w jego pałacu!

NR 3. ARIA

Cezar

Haniebne okrucieństwo! Szalone łotrostwo!
Niesłychany czyn! Straszny jest gniew Cezara,
który karze przestępcę. Biada, Ptolemeuszu,
biada! Cóż za niesłychany czyn!

RECYTATYW

Sextus

Matko! Corneliu!

Cornelia

Mój małżonek ... czy jest martwy?

Sextus

Matko!!!

Cornelia

Czy to Ty, mój Sextusie? Czy Twój Ojciec nie żyje?

NR 4. ARIA

Cornelia

Niepocieszona, bez jakiegokolwiek nadziei
W głębi serca śmierci pragnąca.
Lecz żadna śmierć nie nadchodzi
Trapiona śmiertelnym zmartwieniem, ciężkim
bólom. O gorące łzy, kiedyż zaznam spokoju.

RECYTATYW

Sextus

Łzy tu nie pomogą. Zemsta! Mój ojciec woła mnie i chcę mu
być posłusznym.
Wzywa mnie obowiązek. Ojciec został zamordowany, syn stoi
tutaj!

NR 5. ARIA

Sextus

Powstańcie furie, duchy strasznej zemsty
i odpokutujcie bezczelny mord, ukarście
złoczyńcę!
Do mnie furie, duchy zemsty!
Duszo świętego ojca, przybądź do mnie.
Cierpliwości, pomszczę cię, ojcze, wierz mi!

NR 6.

INTRODUKCJA

RECYTATYW

Cleopatra

Chcę do obozu Cezara, chcę sama z nim
pomówić. I Ty, Nirensie musisz mi tam
towarzyszyć.

Nirens

Ale on jedzie do Ptolemeusza?

Cleopatra

Nie troszcz się. Czyż moje spojrzenie nie będzie w stanie
nic zdziałać?

Muszę zdobyć serce Cezara!

Ptolemeusz, mój podstępny brat, chce dla siebie zyskać
koronę, lecz ta należy się pierworodnym.

Ptolemeusz

Chcesz mej korony, zuchwała kobieto?

Na co się porywasz?

Cleopatra

Nie czynię nic poza tym, co mi wypada.

Muszę tylko bronić swych praw.

Ptolemeusz

Milcz, nie mów tak do mnie, szalona!

Zamiast tronu i berła weź igłę i wrzeciono!

Cleopatra

Ty to mówisz do mnie? Bohater wśród kobiet!
Noś koronę wśród twego chciwego ludu, a paradną
purpurę w kręgu Twych byków!

NR 6

POWTÓRKA

Achillas

Królu, posłuchaj!

Ptolemeusz

Achillasie, cóż robił Cezar, gdy przyniosłeś mu głowę?

Achillas

Odpoczywał!

Ptolemeusz

Co mówisz?

Achillas

Nazwał Cię łajdakiem, przestępcą,

Ptolemeusz

Odważył się na to ten przeklęty Rzymianin?!

Achillas

Posłuchaj mej rady Ptolemeuszu! Posłuchaj co ci powiem.
Dziś przed wieczorem przybędzie Cezar. Będzie na pewno,
zabij go, tak jak zabiłeś Pompejusza. Jeszcze lepiej: ja zrobię
to dla Ciebie. Zabitego złożę u Twych stóp, — jeżeli dasz mi
wdowę po Pompejuszu jako nagrodę. Możesz mi to obiecać?

Ptolemeusz

Czy Cornelia jest taka piękna?

Achillas

Ach, zniewalające są jej loki, jak dwa miecze jej oczy.

Ptolemeusz

Więc dobrze! przyjmuję Twą propozycję. Nie mogę inaczej.
Później bądź na posterunku, ten Rzymianin musi umrzeć!
Jeżeli zostanie powalony ten dąb, Ptolemeusz mocno stanie
na nogach.

Cesarze, Twoja śmierć zapewni mi życie!

OBRAZ III

NR 8a

RECYTATYW

Cezar

Duszo wielkiego Pompejusza, otaczasz jego urnę niewidocznym
pierścieniem.

Pozostała tylko legenda Twojej sławy wojennej, legenda Two-
jej wielkości, sam jesteś legendą! Tak, wszystko dobiega
końca, taki jest los wszechrzeczy.

Wczoraj jako zwycięzca trzymałeś cały świat w swym ręku.

Dziś ... rozarty proch zamknięty w kamieniu!

Oto los wszystkich!

Ach, my dumni!

Powstaliśmy z prochu i obrócimy się w proch ...

Marność życia,

ach, pożalowania godny byt!

jesteśmy jak plewy, które rozsiewa wiatr

RECYTATYW

Cezar

Kim jest ta kobieta?

Cleopatra

Należę do orszaku Cleopatry

Mam na imię Lydia

Ach, wszystko, co posiadałam skradł mi brutalnie Ptolemeusz,

Cezar

Tak powabna i promienna jak wschód słońca.

Ptolemeuszu, Twoja czara wypełniła się

Cleopatra

U Twych stóp, Cesarze, potężny panie, błagam Cię ze łzami,
przywróć mi moje prawa!

Cezar

Na Wenus, jaka jest miła

Biedna dziewczyno, wstań. Wkrótce zobaczę Ptolemeusza.

Jeszcze dziś wieczór chcę Ci przywrócić Twoje prawa.

Jaki powab w jej bólu

Cleopatra

Panie, moja dusza dziękuje Ci za nadmiar łaski.

Cezar

Twemu wdziękowi służy me serce.

NR 8b
ARIETTA
Cezar

Od pierwszego porannego brzasku, który kwiaty we mchu
całuje, w ciszy leśnej błyszczysz niczym złoto.
Twoje włosy szemrzą jak źródło
jesteś podobna do róży,
pełnią wiosennego dnia,
jesteś jak wiosenny dzień, o miła.

RECYTATYW

Nireus

Szybko zwyciężyłaś o, księżno, serce Cezara.
Jak pochodnia stoi ono w płomieniach.

Cleopatra

Ptolemeusza, swą brutalnością szukaj teraz drogi do tronu!
Całkiem została Ci ona odcięta.
Wszak bogini miłości otwiera ją dla mnie.
Uważaj teraz, mój Nireusie, co Ci powiem.
Przyprowadzisz dzisiaj Cezara do mnie.

Nireus

Wieczorem będzie w pałacu, po przywitaniu przez Ptolemeu-
sza przyprowadzę go do Ciebie.

Cleopatra

Tam znajdzie on upajające święto, które winno go usidlić
Chcę świętować miłosne święto, takie, jakiego nie widział
jeszcze nikt:

Wśród granatowej nocy, przy świetle gwiazd.

Tak zafascynowany pozostanie na zawsze mym niewolnikiem

Nireus

Chcesz się przed nim ujawnić?

Cleopatra

Dopiero później

Nireus

Pani, nie mów dalej!

Zmęczonym krokiem, z oczami ciężkimi od łez

Któż mógłby to być?

Cleopatra

Tak wielki smutek?

Ukryj się, aby nikt nas nie rozpoznał.

NR 9
ARIOSO
Cornelia

Tryskajcie — o lzy!

Ach, to nie do wiary,
że straciłam mego miłego.

RECYTATYW

Cornelia

Biada mi! Czy już na zawsze Cornelia pozostanie marną,
pozbawioną czci?

Ach nie! tam wśród tej broni błyska ostry sztylet.

On trafi Ptolemeusza!

Sextus

Nie, ta zemsta jest zastrzeżona dla Sextusa!

Cornelia

Ty, wspaniały Sextusie? Bądź błogosławiony!
Chwała Ci!

Twoja młodzieńcza krew odważy się na to?

Masz odwagę, synu. Wypełnij więc to!

Pójdę wiernie za Tobą, dokąd zechcesz.

Sextus

Lecz, o nieba! Któż nas tam poprowadzi?

Kto wpuści nas?

Cleopatra

Cleopatra!

Nireus

Nie zdradźcie się!

Cleopatra

Ja, Lydia będę wam towarzyszyć.

Ten takdak upadnie. Zdobędę wam ludzi, którzy wskażą drogę.

Sextus

Nie byłby synem ten, kto nie pomściłby ojca zamordowanego
haniebnie!

Ta prawica powali na ziemię i ukaże mordercę, który ukradł
mi ojca.

NR 10
ARIETTA
Sextus

Już ogarnia mnie złota nadzieja.
Ach, jak słodki jest Twój wabiący śpiew.
Teraz szczęście uśmiecha się do moich planów
Niebo wzywa do zadośćuczynienia
Za cały mój ból

RECYTATYW

Cleopatra

Uważaj, Ptolemeuszu! Spisek jest gotowy!
Broń wykuta: Zapalczywość ukochanej Cezara, Sextusa i Corneli, wymierzający zemstę sztylet!
Jak wyglądają Twoje plany, Ty — królu Egiptu?

NR II ARIA

Cleopatra

Upoiłaś mnie całkiem
Ty promienista fortuno,
Obdarzyłaś mnie pożądaniem,
pragnieniem kipiącej, gorącej rozkoszy.
Cóż za niezbrane pragnienie rozbudziło się w mej duszy?
Szukałam korony a znalazłam kochające serce, tak, kochające serce Cezara!
Jak słodko mą duszę porusza to głębokie, czyste pragnienie szlachetnego serca Cezara!
Teraz raduję się prawdziwie mym szczęściem.

Obraz IV

NR IIB ARIETTA

Ptolemeusz

Spieszcie na tańce!
Zróbcie korowód, miłe dziewczęta,
Spieszcie na tańce i oddajcie się urokowi balu.
Kołyszą się gorące, świetliste pochodnie
Spieszcie na tańce, zróbcie korowód.

RECYTATYW

Ptolemeusz

Cezar

Cesarze, Tobie dał los koronę i berło na tej ziemi.
Ptolemeuszu, coś za okazałość!
Chcesz oszukać dzień?

Achillas

Ptolemeusz

Cezar

Ptolemeusz

Lecz wartość księcia poznaję po jego czynach
(Nawet tu nie może przestać Cię obrażać)

Ten zuchwałły Rzymianin!

(Więc on mnie rozumie).

Twemu zadowoleniu, szlachetny Cesarze służy mój pałac.
Rozpoczyna się święto!

Doprawdy przybywasz w odpowiednim momencie aby umrzeć!
(Posępne twarze! Muszę być ostrożny)

Cezar

NR 12 ARIA

Cezar

Widzę jednego myśliwego, który tropi zwierzynę, ostrożnie szpieguje i podsłuchuje.

Psy u boku, oszczep gotowy do rzutu.

Zwierzyna może się ukryć, lecz on nie przestanie jej śledzić,
to bliżej, to dalej,
poluje na zdobycz,
aż osiągnie swój cel.

To prawdziwy myśliwy, który tropi zwierzynę, nie przestanie śledzić, dopóki nie osiągnie celu.

RECYTATYW

Achillas

Ptolemeusz

Jaśnie oświecony, Cornelia jest tutaj z Sextusem, swoim synem.

(Ach, jaka piękność, na Izys).

Cornelia Jak wspaniale pomyślałeś o Tym, który okazał ci wierną przyjaźń.
Kazałeś ściąć mu głowę, w obecności Rzymian.

Sextus Ptolemeusz zdrajca! Wyzywam Cię na pojedynek.
Tym mieczem pokażę całemu światu, że nie jesteś z Ptolemeuszów, nie Ty zdrajco!

Ptolemeusz Hej! Do mnie! Straże!
Aresztować ich. Są szalonymi, zuchwałymi Rzymianami.

Achillas Jaśnie oświecony panie, ten młodzik groził Ci.

Ptolemeusz Musi odpokutować!
Odprowadźcie tego szalonego chłopaka do więzienia.
A Ty, zuchwało, która nie masz respektu przed królewską godnością będziesz słuszyć w haremie, dopóki nie nauczysz się pokory.
Udało Ci się! Możesz codziennie widzieć swoją piękność.

Achillas Dzięki Ci, panie!

Ptolemeusz (Jeżeli Ci pozwolę.

Achillas Cornelio, w Twych oczach wypisane jest moje szczęście. Bądź moją przyjaciółką, podaruj mi swą miłość, bądź moją żoną a będziesz natychmiast wolna wraz z synem.

Cornelia Nieszczęsny! Proponujesz Rzymiance małżeństwo — Egipcjaninie?

Sextus Ona Twą żoną? Lepsza natychmiastowa śmierć!

Achillas A więc postępujcie zgodnie z rozkazem.
Wyprowadzić do karceru tego szalonego dzieciaka!

Cornelia Nie samego! Chcę być razem z ukochanym synem!

Achillas Nie, ty zostaniesz tutaj! I pamiętaj, nie zaznasz łaski, dopóki nie będziesz moją.
Pragniesz mego współczucia, Ty pierwsza musisz współczuć.

Sextus Matko!

Cornelia Mój Sextus!

Sextus Żegnaj!

Cornelia Dokąd! Ach wy nieludzy, dokąd prowadzicie mego syna, słuchajcie, pozwólcie przytulić go do mego serca. Jeszcze jeden, ostatni pocałunek! Teraz idźcie.

NR 13 DUET

Cornelia Dla biedy i bólu stworzona, ciebie, miły, jasny poranku oplakuję dzień i noc.

Sextus Zrodzony dla żalu i biedy, ciebie o poranku miły oplakuję aż do śmierci, oplakuję aż do śmierci.

Cornelia Ach, ach, oplakuję dzień i noc,
Ciebie, miły, jasny poranku
skarżę się dzień i noc.
Oplakuję dzień i noc.

Sextus Aż do śmierci, zrodzony dla
żalu i biedy
Oplakuję aż do śmierci.

AKT II OBRAZ I NR 14 SINFONIA I SCENA

Cezar Dokąd mnie prowadzisz?

Nirenus Do Lidii

RECYTATYW**Cezar****Ninerus****RECYTATYW****Cezar****Cleopatra**

To dziwne! Oczekuje mnie tutaj, w tych komnatach?
Również tu wydana jest uczta na cześć Cezara

Bajeczny przepych! Bogini zstępuje dziś do ludu po
świetlanych schodach!
Granatowa noc, gorąca egipska noc i płomienny przepych
gwiazd!
Rozpalają się zmysły, płoną miłością serca...
Pulsuje życie
Ach tęsknota i żądze wypełniają duszę
A rozgrzana krew burzy się
Gdzie jesteś, ukochany?
Moje biedne serce rozdziera tęsknota, samotność.

RECYTATYW**Cezar****Cleopatra**

W mej piersi zamiera oddech!
Wszystkie zmysły rozpala swoim śpiewem!
Granatowa noc, gorąca, egipska noc i płomienny przepych
gwiazd.

RECYTATYW**Cleopatra****Cezar****Cleopatra****Nireus****Cezar****Nireus****Cezar****Cleopatra****Cezar****Cleopatra****Cezar****Cleopatra****Cezar****Cleopatra****Cezar****Cleopatra**

Cezarze jakże wdzięczna Ci jestem, że przybywasz.
Kim jesteś?

Twoją ukochaną.

Ratuj się, jesteś zdradzony!

Ja zdradzony?

Słyszałem szczęk mieczy i okrzyk „Cezar musi umrzeć”.
Przybywam aby Cię ostrzec.

W Egipcie, jak widać lubią skrytobójstwo!

Pozostań bez troski tylko tę godzinę.

Puść mnie, Lydio!

Zaczekaj! Jedną chwilę, spieszę, by Cię uratować.
Żadna broń nie ustraszy ukochanego Cleopatry!
Cleopatry?

Tak!

Gdzie ona jest?

Cezarze, nie odwracaj swego spojrzenia ode mnie.

Ja, która Cię wybrałam, ja jestem Cleopatą.

Ty jesteś Cleopatą?

Zaczekaj! Ci spiskowcy i ich beczelne plany zmuszają mnie
do spuszczenia wzroku.

Dlatego, mój Cezarze pozostań tu, schowaj swój miecz i nie
smuć się.

Jaka rzadka przygoda!

Lydia, a w rzeczywistości Cleopatra,
wspaniały żart, o, nieba!

Cleopatra

Uciekaj, Cezarze, uciekaj!

Schodami i przez podwórze. Szturmuja już, nie mogę ich
dłużej powstrzymać,

Mój królewski wzrok nie zapewni obrony przed tą hordą.

Cezar

Mogą przyjść! Jestem tu! Cezar nie zna trwogi.

Jestem uzbrojony.

NR 15 ARIA**Cezar**

Uzbrojony rycerz broni swego życia lśniącym orężem, nie
boi się wrogów i tchórzliwych zdrajców, wierzy w swą siłę,
ufa swemu mieczowi!

Chcę ich rozbić, chcę rozbić lśniąca bronią,
Chcę ich rozbić jak przeszywające błyskawice w burzową pogodę.
Wierzę w swoją siłę, ufam memu mieczowi!
Zabić go! Cezar musi umrzeć!

Głosy
spiskowców
NR 16
RECYTATYW
I ARIA
Cleopatra

Zabiją go!! Pomóżcie o nieba!
Jego śmierć będzie równoznaczna z moją!
O, wy bez czci,
Ja panuję! Moje wojska są gotowe aby ukarać rebeliantów
a moje serce prze do wojny, uzbrojone w spiż.
Lecz Cezar? Boże okaż łaskę, o Bogowie!
Panie w niebiesiech, powierzam Ci mego bohatera, w nim
nadzieja mej duszy, moja ostoja, moje szczęście!

Cleopatra

Unieś nad nim swe łaskawe dłonie, strzeż go, wszechmocny
Boże, chroń go, Panie na wysokości
Chroń go, Wszechmocny!
Ześlij mu na ratunek swą siłę, wysłuchaj mego błagania,
wejrzyj na mą biedę.
Chroń go, wszechmocny Boże.
Położ kres strachowi i troskom, jeśli on zginął będzie to
równoznaczne z moją śmiercią

OBRAZ III
NR 17
ARIETTA
Cornelia

Nie płaczcie już, moje oczy
Opuściła mnie cała nadzieja
I nic nie jest już w stanie pocieszyć Corneli.
Prześcieńcie już płakać me oczy!

RECYTATYW
Nireus
Cornelia
Nireus

Pani, nieszczęsna wieść: Ptolemeusz chce z Tobą mówić!
Ptolemeusz przychodzi tutaj? Odważa się?
Ale Sextus jest wolny! Przekupiliśmy strażników.
Ptolemeusz idzie tu, aby Cię zabić.

Cornelia
Nireus
Cornelia
Ptolemeusz
Cornelia
Ptolemeusz

Sextus uwolniony! Niech będą dzięki dobrym bogom!
Ptolemeusz, o pani! Bądź dzielna!
On przyjdzie! A Ty przyprowadź tu potajemnie Sextusa.
Bądź pozdrowiona, moja piękna.
Nie waż się! Nie zbliżaj się do mnie!
Najpiękniejsza, czy tak strasznym jest ten, co umiera z miłości?

Cornelia
Ptolemeusz
Cornelia
Ptolemeusz

Czy przestępca może liczyć na mą miłość?
Patrzcie, jaka dumna! Gdy król cię kocha...
A więc będę wilczycą, która wygryzie mu serce!
Czy nie żarzy się w Twoich oczach ani jedna isierka współczucia, a w tych piersiach...

Cornelia
Ptolemeusz

Trzymaj na wodzy szaleństwo Twoich żądź uszanuj we mnie,
Corneli Rzymiankę
Szanuj we mnie swego pana, bezbronna niewolnico! Teraz poznasz mnie! Jeśli nie zgodzisz się dobrowolnie, zmuszę Cię do posłuszeństwa siłą!

NR 8 ARIA

Ptolemeusz

Musisz ugiąć się pod przemocą, broń się, nieprzystępna, jeśli potrafisz.

Niespełnienie mych życzeń oznacza mój gniew!

Broń się, broń, niedostępna.

RECYTATYW

Sextus

Nieszczęsny broń się sam! Morderco ojca, Ty, co zhańbiłeś matkę, przyjm zapłatę!

Achillas

Weź broń!

Ptolemeusz

Co się dzieje, czego chce ten bałwan?

Achillas

Weź Twój miecz! Wyjdź spiesźnie, idź do oddziałów, ta chwila jest cenna! Zostaw tu tę kobietę, spiesz do sztandarów.

Ptolemeusz

Co stało się na zewnątrz?

Achillas

Wraz ze spiskowcami chciałem zgładzić Cezara. Bronił się dzielnie, lecz ta przewaga nawet dla niego była zbyt wielka. Już chcę go dosięgnąć, lecz on ucieka nam i skacze z altany odważnym skokiem do morza. Spieszę tam, lecz Cezar utopił się.

Cornelia

Utopił się?

Sextus

Cezar!?

Achillas

Teraz Cleopatra, spieszy do obozu Rzymian!

Achillas

Fanfary wzywają do wojennego szturm i chcąc pomścić śmierć Cezara szturmują ze swoimi sprzymierzonymi wojskami przeciw Twoim oddziałom.

Ptolemeusz

Pozostanie tylko kobieta, nawet jeśli jest uzbrojona. Nie ma się czego obawiać.

Achillas

Czy dasz mi w końcu obiecaną nagrodę?

Ptolemeusz

Czy dasz mi Cornelię za żonę?

Achillas

Oszalałeś?! Tę piękność, nie mającą sobie równych, za swoje tchórzostwo jako nagrody żądasz?

Ptolemeusz

Królu?!!

Achillas

Ptolemeusz, Twój król dobrze wie, jak cię nagrodzić!

Ptolemeusz

Za moją służbę dajesz mi taką odpowiedź!

Achillas

Precz!!!!

Czekaj, ten kto jak Ty nie wie, co znaczy wierność, niech nie oczekuje żadnej wierności ode mnie.

Sextus

Wszystko stracone! Gdzie podziała się moja chęć zemsty?

Ojcie! Nie jestem Ciebie wart!

Nie wytrzymam tego dłużej, będę szukał śmierci.

Cornelia

Sextusie, na co się skarżysz? Nie trać nadziei w dążeniu do celu. Nie możesz zwątpić, mój Sextusie.

Sextus

Cesarski blask nie oświeca mnie już. Na co mogę mieć jeszcze nadzieję?

Cornelia

Bądź odważny i mocny! Widzę jeszcze otwartą drogę. Spiesz do obozu, tam spotkasz na pewno morderców ojca. Pokaż im swoim mieczem Twe odważne serce!

Mężczyźnie nigdy nie wolno tracić nadziei!

Sextus

Tak, masz rację, odważna, dzielna matko. Muszę dążyć do celu, niech się dzieje, co chce. Twe słowa niech mnie prowadzą do pewnego zwycięstwa.

NR 19 ARIA

Sextus

Czy mogę zaznać spokoju,
czy mogę kiedykolwiek odpocząć,
zanim dokonam zemsty,
zanim on nie będzie martwy.

Jak rozdeptany robak.
 Wbiję swoje trujące zęby w piętę tego, który mnie zranił,
 Czy mogę zaznać spokoju,
 Czy mogę odpocząć,
 Zanim on nie będzie leżał martwy?
 Jako syn, na świętą duszę mego ojca ślubowałem zemstę.
 Muszę dotrzymać tego, co przysięgałem,
 Działać odważnie, na przekór wszystkim przeciwnościom,
 Muszę powalić, zabić tego, który zabił ojca.
 Czy mogę spocząć? Czy mogę mieć do siebie jako rycerza
 szacunek, zanim zbrodniarza nie sięgnie miecz, dopóki na mej
 tarczy nie ma śladów krwi?
 Dopóki nie ma zadośćuczynienia za ojcowską śmierć?

AKT III
OBRAZ I
NR 20
SINFONIA
RECYTATYW
Ptolemeusz

Zwyciężyłem, dumna kobieto, chociaż Achilles haniebnie mnie zdradził.

Cleopatra

Nie Ptolemeusz mnie zwyciężył!
 Tylko ślepy traf szczęścia, które mnie zdradziło, zadowala
 Ciebie który jesteś bez honoru, wiary, głuchy na sprawie-
 dliwość.

Ptolemeusz

To do mnie? Ciągłe jeszcze ośmielasz się? A więc ucz się
 respektu przed królewskim majestatem!
 Zakuć w łańcuchy tę kobietę!

Cleopatra

Rób, co ci się podoba i wzniecaj gniew bogów.

Ptolemeusz

Tę, którą jako siostrą pogardzam i nienawidzę zaprowadźcie
 do zamku, tam rzućcie ją na kolana, ukaźcie za jej śmiałość,
 niech składa hołd królowi u stóp tronu!

Cleopatra

I tak jeden, jedyny dzień odebrał mi cały splendor, znaczenie!
 Wszystko stracone!
 Cesarski blask, zwiastun radości, rozmyty w morzu!
 Cornelia i Sextus pojmani
 Jacy pozostali mi jeszcze przyjaciele?
 Wszechmocny!
 Samotnie stoję tu bez żadnej nadziei

NR 11
ARIA

Cleopatra

Płacz! Skarż się, bo jesteś opuszczona,
 Nagrodzona całkowitą pogardą,
 Ach zlituj się, o słodka śmierci!
 Przynieś wybawienie,
 Wybaw mnie wkrótce,
 Ach, mój ból, zlituj się, o przyjdź, uratuj mnie, uwolnij mnie,
 wybaw mnie z marności tego życia
 Przyjdź, ach przyjdź, słodka śmierci!
 Zlituj się, zlituj się
 Słodka śmierci
 Z królestwa zmarłych przybywam znów do niego
 Chcę nocą przepędzić go z obozu
 Jako nocna zmora
 Będę go dręczyć,
 Jego sumienie będę zadrećcać,
 Chcę go dusić i prześladować,
 Krwawą różgą pragnę go biczować.

Chcę go ścigać dzień i noc,
Placz! Skarż się, ponieważ jesteś opuszczona
Zlituj się, zlituj się, słodka śmierci!

NR 22

SCENA

RECYTATYW

I ARIA

RECYTATYW

Cezar

Wyrwany z morskiej kąpieli
Dzięki silnym ramionom dostałem się na brzeg,
Tym razem uszedłem strasznej śmierci która już trzymała
mnie w swych szponach, jakże jestem wyczerpany.
Co mam teraz począć?
Gdzie są moje oddziały?
Co stało się z legionami?
Czy uda mi się bez nich bronić?
Samotny, bez broni i ludzi!
Lecz pan świata nie może upaść na duchu
O, fale!
Oddech błękitnego morza!
Odbierzcie żar zmęczonym skroniom,
szemrzące przyjaźnie fale,
Przynieście mi szczęście,
Spienione grzywy, ucszcie mą boleść
Przynieście mi szczęście,
Fale, mówcie mi o niej,
Ach, powiedzcie, gdzie jest moja luba,
Która zawiadnęła całym moim sercem,
Gdzież ona jest?
Mówcie fale!

RECYTATYW

Tam widzę leżące trupy, odrzucona broń, zbroczone krwią
pole daje mi nieszczęśny obraz przegranej bitwy.
Oddech błękitnego morza,
Błękitne morze tchnij siłę w me zgasłe serce,
Fale, orzeźwicie zmęczoną pierś,
Uwolnijcie duszę od bóleści
Dajcie nowe siły.

RECYTATYW

Sextus

Na próżno! Ptolemeusz uciekł nam.
Przybyłem zbyt późno. Bitwa była już przegrana.

Achillas

Tak zwycięża ślepy przypadek.
Jestem śmiertelnie ranny moje życie dobiega końca.
Słuchaj, co ci powiem.
Spiesz do zamku i próbuj ją odnaleźć.
Najodważniejszą z kobiet,
Piękną Cornelię
Zamelduj jej ode mnie.
Powiedz jej, że to ja byłem tym, który wciągnięty został
do zamordowania Pompejusza.
Miłość była tego przyczyną i za nią pokutuję!
Aby posiąść ją jako kobietę, sprzysięgłem się przeciw
Cesarowi, lecz Ptolemeusz nie oddał mi jej.
Dlatego zdradziłem go: z rozpostartymi sztandarami prowa-
dziłem jego oddziały przeciw niemu samemu,
Oto jest zapłata! Zostałem pokonany.
Weź ten herbowy pierścień.

Achillas (c. d.)

Tam w następnej pieczarze oczekuje setka uzbrojonych. Pokaż ten pierścień, a wszyscy będą ci posłuszni. Z nimi podziemnymi korytarzami dostaniecie się do zamku. Tam jest Cornelia, zadęczona przez Ptolemeusza... Zabij go! Uciszywszy zemstę, umrę spokojny.

RECYTATYW**Cezar**

Daj mi ten pierścień!

Sextus

Kim jesteś?

Cezar

Jestem Cezarem.

Sextus

Cezar?

Cezar

Ocalony z morza nie pytaj teraz o nic, ten oto pierścień da nam żołnierzy, a potem naprzód! Honor Corneli i Cleopatry — trzeba ich bronić!

NR 24 ARIA**Cezar**

Jak spadające spienione fale wodospadu, spieszmy, pędźmy, One rozbijają gwałtownie, wszystko co stawia opór. Morska kipieli, potężne kaskady w dolinie, Kruszą z hukiem wszystko bez litości.

RECYTATYW**Cezar**

Wysadzam bramę i spieszę tu, by Cię uwolnić

Cleopatra

Cezar!

Cezar

Hej wy prędko, haniebne sługusy, beczelni rebelianci Cezar wam rozkazuje wykonać posłuszenie.

Cleopatra

Cezarze zostałeś uratowany?!
Twoja jasność błyszczy znowu
Znow rozkwita przede mną Twoja moc

Cleopatra

Nie, nie jesteś cieniem, Cezar —
Mój Cezar!

Cezar

Jesteś wolna. Spieszę do oddziałów które oczekują mnie nad morzem.

Wkrótce zwycięstwo będzie po naszej stronie.

Mars nawołuje do ostatecznej rozprawy,

Idźcie o koronę! Aby zdobyć ją dla Ciebie dla Egiptu, dla całego świata, wystarczy tego żaru który rozpalasz we mnie.

NR 25 b**ARIA****Cleopatra**

Cało i pewnie przybiło me czoło po burzy do portu,
Raduj się me serce, wykrzykuj z radości,
Radosne ocalenie.

NR 26 MARSZ**RECYTATYW****Curio**

Panie broń rozstrzygnęła.

Egipt jest Twój! Tak cała jego potęga skłania się przed wybawcą, panem świata, imperatorem Rzymu.

Cezar

Muszę Ci podziękować za Twoją rzetelną służbę, mój wierny dowódco, Curio, sława Twojej broni jest znana całemu światu
Pozdrawiam Cię, Cornelio.

Sextus

O, panie, tu u Twoich stóp klęczy Cornelia i ja, syn Pompejusza. Ten karygodny czyn, którego dokonał tyran, pomściłem mieczem,

Zabiłem go!

Mój ojciec został pomszczony!

Cezar

Szcześliwy Pompejusz, że ma tak wiernego syna. Sextusie, podejdź bliżej, zostań mym przyjacielem! Zbliź się do mego serca.

Sextus

Całą synowską miłość oddaję Tobie, Cezarze.

Cezar

Ukochana córko Egiptu, ta korona przyozdabia Twą głowę do pocałunku.

Wkładam ją na Twe skronie, bądź królową Egiptu, panuj i rządz narodem, które są ci podległe.

NR 28 DUET

Cleopatra

Potężny!

Na wieczność zostań słońcem mego

szczęścia!

Ty mój miły

Na zawsze zostań słońcem mego

szczęścia!

Tylko Ty, o miły,

Potężny...

Cezar

Najpiękniejsza!

Na zawsze zostań słońcem mego

szczęścia!

Tylko Ty, o miła,

Na zawsze zostań słońcem mego

szczęścia!

Najpiękniejsza...

NR 29

FINALE

Cleopatra, Cornelia, Sextus, Cezar, chór

Niech znowu zapanuje radość we wszystkich duszach

O piękny, wesoły czasie pokoju.

Żaden cień nie może zadawać piersi bólu,

Zakończył się czas trwogi i cierpień.

Cleopatra

Jeżeli kiedyś rozłączy nas nieubłagana wola losu

Niech pozostanie wspomnienie słodkiej rozkoszy

Pociechą będzie wówczas radość nadziei,

Która przyrzeka ponowne spotkanie.

Cornelia, Sextus, Cezar, Curio

Niech znowu zapanuje radość we wszystkich duszach

O, piękny, radosny czasie pokoju.

Żaden cień nie może zadawać piersi bólu.

Zakończył się czas trwogi i cierpień!

GEORG FRIEDRICH HAENDEL

JULIUSZ CEZAR

OPERA W TRZECH AKTACH LIBRETTO: NICOLA HAYM
premiera Londyn 20.II.1724

Kierownictwo muzyczne — EWA MICHNIK

Reżyseria i choreografia — HENRYK KONWIŃSKI

Scenografia i inscenizacja — JAN BERNAS

Przygotowanie chóru — EWA BATOR

Asystent reżysera

— **HALINA SZYMAŃSKA**

— **HANNA ZARYCKA**

Asystent choreografa

— **KRYSTYNA UNGEHEUER**

Korepetytorzy solistów

— **MAŁGORZATA BIŃCZYCKA**

— **STEFANIA BROŻEK-NOWATORSKA**

— **IRENA CELIŃSKA**

— **JERZY GODEK**

Inspicjent

— **MAŁGORZATA SZOŁTYS**

— **IRENA HEMZACZEK**

Sufler

— **STEFANIA ZACHARIASZ**

Premiera 8 i 9 I 1989 r.

OBSADA

Juliusz Cezar

**ANDRZEJ BIEGUN
BOGUSŁAW SZYNALSKI**

Cornelia

**EWA SUKIENNIK
BOŻENA ZAWIŚLAK**

Sextus

**JERZY KNETIG
DARIUSZ PARADOWSKI
PIOTR WNUKOWSKI**

Cleopatra

**MONIKA SWAROWSKA
KRYSTYNA TYBUROWSKA**

Ptolemeusz

**JANUSZ BOROWICZ
ZBIGNIEW SZCZECURA**

Achillas

**ANDRZEJ BIEGUN
ZBIGNIEW SZCZECURA**

Curio

**ZBIGNIEW SZCZECURA
STANISŁAW ZIÓLKOWSKI**

Nirenus

**ANDRZEJ BERNAGIEWICZ
STANISŁAW ZIÓLKOWSKI**

ORKIESTRA

I Skrzypce

Koncertmistrz
Janusz Miryński
Leszek Skrobaczki
Teresa Szarek
Irena Wójtowicz
Janusz Czubak
Elżbieta Zarębska
Andrzej Wojtaszek
Jan Wojcieszek
Agnieszka Pissula
Marek Mucha

II Skrzypce

Anna Burzyńska
Bożena Baran
Lidia Serafin
Zbigniew Uliasz
Barbara Kuźnia
Bogusław Starakiewicz
Tomasz Kuźnia

Altówki

Henryk Żywicki
Mieczysław Satora
Waldemar Brzeski
Małgorzata Piekarczyk
Stanisław Mleczo
Aleksandra Senisson

Wiolonczele

Barbara Drobnik
Dobrosław Krzyżanowski
Barbara Wrońska
Alina Grochala
Danuta Pudło
Danuta Ułaczko

Kontrabasy

Marek Markiewicz
Jerzy Porosio

Flety

Janusz Pańczyk
Grażyna Olędzka
Małgorzata Gładys
Danuta Blińczycza

Oboje

Stanisław Korta
Krystian Płaczko
Janusz Puławski

Rożek angielski

Marek Włodkowski

Klarnety

Ignacy Wyczyński
Antoni Majerski
Andrzej Kłak

Fagoty

Eugeniusz Studnicki
Władysław Dwojak
Sławomir Szymański
Damian Gryboś

Trąbki

Tadeusz Jodłowski
Magdalena Łapińska
Władysław Grochot

Waltorie

Tadeusz Nowiński
Józef Wróbel
Antoni Pietras
Jarosław Jaworski

Puzony

Stefan Skwarek
Krzysztof Węgrzyn
Janusz Greliak

Tuba

Zbigniew Cebulski

Perkusja

Kazimierz Dobrowolski
Maciej Sobol
Maria Mastalska
Beata Wilewska

Inspektor Orkiestry

Tadeusz Jodłowski

CHÓR

Tenory

Bogusław Wojnowski
Józef Garlak
Wojciech Radoń
Andrzej Całka
Rafał Kazanowski
Władysław Woźniak
Krzysztof Piotrowski
Krzysztof Wassermann
Krzysztof Kogut
Marek Majcher
Tadeusz Szeptycki
Jan Migala
Edward Macheta
Emil Dźwigoń

Basy

Aleksander Kwaśny
Krzysztof Kiełbiński
Stanisław Makohon
Mieczysław Domagalski
Tadeusz Hajduk
Józef Perun
Jerzy Szawel
Ludomir Rogalewski
Marek Grochowalski
Paweł Miśkowiec
Adam Kossek
Zbigniew Fortuna

Korepetytor Chóru

Małgorzata Westrych

Inspektorzy

Józef Perun
Renata Sejdor

Kierownik Chóru

Ewa Bator

CO DWA TYGODNIE

WYDAWNIK

RECENZJE
SPRAWY, GŁOSY, KSIĄŻKI
FELETONY

WYDAWNIK

WYDAWNIK

WYDAWNIK

PRZEWODNIK

WYDAWNIK

WYDAWNIK

WYDAWNIK

WYDAWNIK

WYDAWNIK

WYDAWNIK

WYDAWNIK

ZESPÓŁ TECHNICZNY

Kierownik Techniczny

ROMANA FEKETE-ROŻEK

Kier. Techniczny Sceny Operowej

TADEUSZ KONIECZNY

Kier. prac. kraw. damskiej

ALICJA TEKIELA

Kier. prac. kraw. męskiej

KAZIMIERZ KASZAŃSKI

Kier. prac. modniarskiej

BARBARA NOWIŃSKA

Kier. prac. perukarsko-fryzjerskiej

CZESŁAWA GWIZDAŁA

Kier. prac. tapicerskiej

MICHAŁ RZEPKA

Kier. prac. modelatorsko-malarskiej

WOJCIECH STĘPNIOWSKI

Kier. prac. stolarsko-ślusarskiej

JÓZEF KMIĘĆ

Kier. Zesp. Akustyczno-Elektrycznego

JÓZEF RYBARCZYK

PIOTR TOWARNICKI

KOORDYNACJA PRACY

ARTYSTYCZNEJ

Kier. **GRAŻYNA BYTOWSKA**

Biuro Obsługi Widza

Kier. **JOLANTA PISARSKA**

Opracowanie polskiej wersji libretta

BOGUSŁAW SZYŃSKI

Gł. Specjalista ds. Reklamy

mgr **MARIAN LIDA**

Współpraca

IWONA FEDYNA

Opracowanie graficzne

JANUSZ WRZESIŃSKI

OPERA I OPERETKA W KRAKOWIE

DYREKCJA TEATRU ul. Senacka 6, 31-002 Kraków

DYREKTOR NACZELNY I ARTYSTYCZNY — tel. 22-08-79

DYREKTOR TECHNICZNY I ADMINISTRACYJNY — tel. 22-62-10

BIURO OBSŁUGI WIDZA — tel. 22-61-85

SCENA OPEROWA W TEATRZE IM. J. SŁOWACKIEGO

Plac św. Ducha 1, Kasa — tel. 22-43-64

centrala — tel. 22-45-75

SCENA OPERETKOWA

ul. Lubicz 48, 31-512 Kraków, centrala — tel. 21-22-66

kasa — tel. 21-16-30

SCENA DZIECIĘCA

ul. Lubicz 48, tel. 21-22-66

cena 135 zł

CO* DWA TYGODNIE! ☆ ★ ☆ ★

» ruch muzyczny » ARTYKUŁY
ESEJE

RECENZJE koncertów, przedstawień
operowych, płyt, książek WYWIADY
FELIETON* ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

ruch muzyczny

WIĘCEJ WIEDZIEĆ »»»» WIĘCEJ SŁYSZEĆ

ruch muzyczny

PRZEWODNIK* po życiu muzycznym

☆ ★ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ★ w kraju i na świecie

NASTĘPNA PREMIERA
30 marzec 1989

GIUSEPPE VERDI
„RIGOLETTO“

KIEROWNICTWO MUZYCZNE
REŻYSERIA
DEKORACJE
KOSTIUMY

EWA MICHNIK
JÓZEF OPALSKI
WIKTOR ZIN
JADWIGA JAROSIEWICZ